

Gammal Gårdsåspensionär med Vilda - Västerminnen

GUNNARSKOG (AN)

Få västvärmländska kommuner torde bland befolkningen ha så många f. d. Amerikafarare som Gunnarskog. Enbart av dem, som kortare eller längre tid vistats i Chicago, kan man säkert räkna in ett 40-tal f. d. emigranter, som återvänt till hembygden. En av de äldsta, men ändå minnesgod, är 85-åringen Karl Johansson i L. Gårdsås. Han lever nu pensionärens och eremitens stilla liv i sin enkla stuga, men han har levande "vilda-västerminnen" från sina tre långa besök i Staterna och Canada.

Johansson är född i Ängåsen, Rexed, och son till Johan Fredrik Andersson Rask, som kom till Segerfors 13 år gammal, blev smed vid Rexed, Sälboda och Treskog samt slutligen bonddräng i Gårdsås. Fadern ville ha en egen stuga, och så byggde han i Toven. Där växte den blivande emigranten upp som pojke och fick då för det mesta heta "Kalle i Toven".

Han ämnade som så många andra denna tid emigrera för att

85-åringe Karl Johansson i L. Gårdsås blev inte ens i Väster helt botad från "Amerikafebern". Än läser han med spänning de tidningar han får från Amerika.

När spisen hemma hos Gårdsås-pensionären behöver påfyllnad löses problemet med hjälp av en gammal barnvagn.

slippa exercisen. Det blev nu inget av, utan han fick finna sig i några veckor på Trossnäs som "malaj" tack vare en fotskada, men än hänger i Karl Johanssons stuga, Hultet — även kallad "Karlsborg" — ett handmålat porträtt av den unge militärbetaren.

Obotlig amerikafeber.

Karl Johansson greps mycket tidigt av den längtan till det hägrande emigrantmålet i väster, som likt en febersjukdom svepte genom de västvärmländska bygderna vid sekelskiftet. Han kom dock inte iväg förrän det oroliga året 1905. Med vissa intervaller av hembesök blev det tre perioder med synnerligen hårt arbete i Chicago, Seattle och Dakota. Dessutom har han legat i Canadas skogshuggarcamper och dessutom varit järnvägsrallare.

Trots de hårda minnena så säger han, när AN finner honom i Hultet, där han läser amerikanska tidningar: "Vore jag ung på nytt i dag, eller om jag finge skruva tillbaka tiden bara några år, så skulle jag resa ut igen. Amerikafebern har inte släppt sitt tag även om han nu fått böja sig under pensionärens villkor i hemlandet.

Många jobb och skiftande öden.

Att arbeta i Chicago på Al Capones tid var att gå i ständig vaksamhet mot gangsters av oli-

ka slag. Då och då hade f. d. ynglingen "Kalle i Toven" upplevelsen att få titta in i mynningen av en "sexskjutare", men han klarade sig alltid.

Efter att ha haft en släng av "spjanskan" fick han en sträv röst, och en gång skrämde han ut ett gäng gangstertyper från en saloon i Chicago enbart genom att ryta åt dem och se hotfull ut.

— Den tiden var man ju inte rädd av sig, bekräftar Johansson.

Från ett rätt stilla jobb på mejeri följde hårt knog på sågverk, och utom det nämnda rallarelivet och skogshuggareslivet så arbetade svensken från Gunnarskog på Dakotas farmer under en tid, när jättetraktorer drivna av ångkraft började göra sitt intåg i farmarekretsar. Tröskverk var han med och eldade ute på fälten med halm och kol.

Hem till ett stilla liv.

Karl Johansson reste nu första gången 1905 och sista gången 1925. Men under en mellantid hade han hunnit skaffa egendom i Gårdsås, där han tänkte bli jordbrukare efter den slutliga hemkomsten, som ägde rum när det blev dåliga tider i Amerika 1928. Hur det än var så kom han att sälja sin egendom i Gårdsås och bygga sin lilla stuga, där han nu lever med sina minnen.

— Snö- o. vedfrågan är det värsta, säger han vid vårt besök. Snöskottning har jag fått hjälp med, och veden drar jag in i en

gammal barnvagn — så för all del, värre jobb har jag ju varit med om.

Valdus.